

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

De vicariis, & commendis earumque qualitatibus. punct. 8

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

29. cap. 8. de reformatione. hospitalium administratores obligatos esse si licet proventus in infirmorum curationem, & aliorum pium opem pro voluntate testatoris expendere. Quod si hospitalia ad certum periculum, vel infirmorum, aut aliarum personarum genus suscipiendum fuerint instituta, nec in loco ubi sunt dicta hospitalia similes personae, aut per pauca reperiantur, fructus illorum in alium pium usum, qui eorum institutioni proximior sit, ac pro loco, & tempore utilior, conuerti debent, prout ordinario cum duobus de capitulo, qui rerum vsu peritiores sint per ipsum deligendis magis expedire visum fuerit, nisi aliter forte etiam in hunc euentum in eorum fundatione, aut institutione fuerit expressum. Quae verba sacra congregatio concilii expendens, inquit; In hospitalibus, in quibus non habentur laborantes proprio morbo iuxta proprium institutum hospitalis, licet videatur recipiendi proximiori morbo laborantes, iuxta verba concilii non tamen eiciendi sunt, si alioquin pauperes diuersi morbo laborantes; aut alii miserabiles reperiantur. Cum vero mens concilii fuerit providere, ne qui possident hospitalia omnes fructus in vsus proprios conuertant, sub praetextu quod non inueniantur infirmi secundum primam institutionem hospitalis. Deinde subdit concilium. Ne administratio, seu gubernatio huiusmodi locorum vni, & eidem personae vitra triennium deinceps committatur, nisi aliter in fundatione cautum reperiat, non obstante quoad omnia supradicta quauunque vnioue, exemptione, & consuetudine in contrarium etiam immemoriali, seu priuilegiis, aut indulgiis quibuscunque. Quae verba difficultatem ingerunt in hospitalibus beneficio annexis, an inquam solo triennio a possessore, beneficii administrari possint: Durum enim videtur dicere voluisse concilium, vt hospitali beneficio annexum seingeretur. Quapropter probabilis credo non esse post triennium alteri committendum, sed posse a possessore beneficii administrari; toto tempore, quo beneficium possidet. Si autem possessor beneficii vellet alteri vices suas committere, & administrationem concedere, non videtur posse vitra triennium, sic explicat Garcia de benefic. 1. p. cap. 3. num. 13.

PUNCTUM VIII.

De vicariis, & commendis, earumque qualitatibus.

- 1 Vicaria alia est perpetua, alia temporalis, & qua perpetua debeantur.
- 2 Qualiter vicarius temporalis constituitur.
- 3 Vicarius temporalis mortuo rectore potest repetere seruitium sibi debitum, tum ab herede rectoris, tum a successore in beneficio.
- 4 Vicarius perpetuus alium vicarium ad breue tempus substituere potest, si vicarius temporalis.
- 5 Commenda alia est perpetua alia temporalis.
- 6 Qua possit commendatarius perpetuus, qua temporalis.
- 7 Qua, & a quibus beneficia commendari possint.
- 8 Spectato Trident. nulla beneficia parochialia commendari possint, sed vicarius est constituendus.
- 9 Solus Pontifex commendare beneficium potest, quia sola commenda perpetua est in vsu.
- 10 Beneficium commendatum perpetuum, an vacet per obitum commendatarii? Affirmant plures.
- 11 Probabilis est oppositum.
- 12 In imperatione beneficii commendati semper est faciendum mentio commendationis.

Dicitur sumi potest vicaria, alia perpetua, alia temporalis, alia vniua alicui beneficio parochiali, vel loco pio, alia quasi per se existens, vicaria perpetua, quae per se curam animarum exercet, beneficium Ecclesiasticum est; quia est ius spirituale perpetuum percipiendi fructus: & vacat morte vicarij; colligitur ex cap. ad hac de officio vicarij, & element. 1. eodem tit. cap. postulasti. de re scriptis. & tradit, alijs relatis, Azor. 2. par. insit. moral. lib. 3. cap. 6. quae. 5. Hae vicaria perpetua constituitur, cum Ecclesia parochialis alteri in perpetuum subicitur. Nam cum huic non possit parochus beneficii priuilegijs inferuire, cap. 1. de ca. illis Monachorum, capite extirpanda. §. qui vero. de praebendis. & cap. 1. eodem titulo, in 6. necessario vicarius perpetuus est constituendus. Sic Rebuff. in prax. tit. de vicaria perpetua per totum. Gonzalez, pluribus relatis, gloss. 5. §. 3. num. 10. Huic autem vicario debetur honor, & locus, & quilibet alia prerogatiua propria rectoris, quia vices illius gerit, & loco illius subrogatur: sic Felinus. cap. cum olim. el. 2. de officio delegati. Cardin. element. unica de officio vicarij. num. 1. vbi sexto oppono per totum. ibi. Gonzalez supra. num. 29. Item iura quae loquuntur de beneficiis curati, regulariter de iis vicariis debent intelligi; quia sunt beneficia, & tanquam propria beneficia possidentur, Azor. lib. 3. cap. 6. quae. 7. Flamin. de re-

signat. quae. 1. num. 115. cum seqq. Gonzalez num. 21. & colligitur ex dicta elem. unica de officio vicarij. ibi. quia de Ecclesia curam animarum habentibus per receptionem aliam suam fructum, amittendis, ac de ipsorum rectoribus. promouendis ad sacerdotium, & de eorum curae ad iure statuto nolescentur in perpetuum Ecclesiarum parochialium vicarij, & assumptis ad ea, volumus obseruari. Ex quo sic vicarium perpetuum remoueri non posse extra casus ad iure expressos, sicut nec remouetur proprius rector. Gonzalez supra num. 22.

2 Vicarius temporalis ille est, qui constituitur ad nutum amobilis: & haec constitutio duplex est. Alia cum titulo, alia sine illo. Quando enim parochus ob absentiam, vel aliam impedimentum vices suas alicui clerico committit: hic clericus vicarius illius dicitur, nullo alio titulo requisito praeter ipsius nominationem. Haec autem nominatioem non requiritur, tamen beneficium iurispatronatus laicorum sit, cap. ad hac de officio vicarij. Lambertin. de iure patronat. lib. 3. quae. 5. artic. 10. numero primo & seqq. Gonzalez gloss. 5. §. 3. num. 38. Deinde cum beneficium vacat, interim ac de rectore prouidetur, ordinarius designat vicarium, qui beneficio inferuit congrua portione designata, ad cuius designationem nullus alius titulus praeter nominationem requiritur. Item designatur vicarius temporalis, cum duae Ecclesiae parochiales aequo principaliter vniuntur, & illarum rector non potest ritque inferuire: debet inquam vicarium designare, qui aliquando sit cum titulo, aliquando abique illo, cap. & temporis 26. quae. 1. & cap. 1. Ne sede vacante: & tradit Rebuff. prax. tit. de vicarij perpetua. num. 3. Gonzalez gloss. 5. §. 3. num. 11. Azor. 2. par. insit. moral. lib. 3. cap. 6. quae. 3. & lib. 6. c. 29. q. 1. Et generaliter quoties rector beneficii impeditus est beneficio assistere, vicarius designari debet. Quod quatuor contingere possit bene expendit Azor. dicto lib. 3. c. 6. quae. 3. Secundo, quando beneficium curatum annectitur mensae capitulati, vel Episcopo, tunc solet vicarius temporalis designari, iuxta glossam, & doctores in elem. 1. de re scriptis. & elem. 1. de supplic. neglig. prax. Rebuff. in 6. Gonzalez num. 14. Azor. dicta quae. 1. tamen aliquando vicarius perpetuus designatur. Tertio, quando beneficium simplex alteri vniuit, ratio vicarij perpetui constituitur in eo. Gl. in hoc doctores in elem. unica de officio vicarij, Rebuff. n. 5. Gonzalez in lib. 15. Azor. quae. 1. Quarto, quando monasteria, concueus, & cathedra, iura, & collegiorum capitula a primazua sua institutione curam animarum habent; quia tunc non sunt regulariter obligata vicarium perpetuum deputare, sed possunt ad nutum, qui tamen vicarius Episcopo subditur in examine, & abique eius approbatione deputari non potest. Item subditur in iis, quae ad curam animarum, & actuaem factamentorum administrationem concernunt, vt possit ab Episcopo visitari, tamen regularis sit, constitat ex 1. de re. §. 25. cap. 11. de regularib. & §. 7. c. 7. de reformatione. & declarationibus adductis a Barbosa, ibi. Quando vero parochialis vniua non alteretur, aut men Episcopi, vel capituli, vel alteri loco pio, nominatio vicarij pertinet ad rectorem illius loci, cui est parochialis vniua; ex consuetudine (supradicta Pij V. Approbatio tamen Ordinarii. Si vicarius designatus religiosus sit, debet secum habere socium, quod illius custodiam, vt sic religiosa disciplina exactius obseruetur; vt constat ex constitutione Pij V. & Greg. XIII. & tradit Barbosa supra. Hic tamen vicarius ad nutum amobilis, siue saecularis sit, siue regularis, non debet ante finitum annum seruiij remoueri, nisi grauis aliqua causa intercedat; quia recedit in praedictum parochetum: sic Rebuff. in prax. benefic. lib. 2. tit. de dispensat. de non residendo. numero 18. & c. 2. ad leg. Gallia. tit. de maior. possessor. in benefic. art. 9. gloss. unica, in prax. Flores var. lib. 1. quae. 10. num. 24. Guentiez de iuram. confirm. 6. par. 58. num. 19. Stephan. G. atian. disp. de iuram. cap. 167. num. 24. quos refert Barbosa in remission. concil. §. 7. cap. 7. de reformatione sine.

3 Duplex est de vicariis examinanda difficultas. Prima a quo vicarius ad nutum constituitur mortuo rectore possit, & debeat stipendium seruiij facti repetere? Cui difficultati respondeo, & ab herede rectoris, & a successore in beneficio repetere stipendium possit: si enim fructus beneficii, illo tempore quo beneficium administrasti ad rectorem, vel illius heredem, deuenierunt, poteris ab herede repetere. Tum quia illi fructus videntur tibi esse obligati: Tum quia haeres rectoris debita antecessoris solueret pro quantitate hereditatis. A successore autem beneficii poteris repetere, tam si fructus supradicti ad ipsum non peruenierint: quia successor in beneficio obligatus est debita antecessoris solueret, si ob bonam Ecclesiae contracta sint, vt in praesenti contingit, cap. de solutione, & tradit

dit relato Abbate, cap. ad hac de officio vicarij. Azor. 2. par. in-
fra mor. lib. 3. ca. 6. quast. 9.

4. Secunda difficultas est, an vicarius possit alium vicarium
substituere? Respondeo, si vicarius est perpetuus, posse alium
ex iusta causa pro brevi tempore constituere: si quia vicarius
perpetuus non est delegatus, sed ordinarius. At ordinarius de-
legare potest suas vices. Vicarium autem perpetuum nequit
legare potest suas vices. Vicarium autem perpetuum nequit
constituere. Tum quia hic autoritate ordinarij constituitur.
Tum quia rector non potest alium constituere rectorem. Ergo
neque vicarius alium perpetuum vicarium: alias vicarius hic
secundus alium constituere posset, essetque processus in infinitum.
Vicarius autem temporalis, quia delegatus est, nequit nec
pro brevi tempore alium vicarium constituere, tamen si pos-
sit vnum, vel alterum casum delegare. Azorius supra qua-
sio. 10.

5. Vicarij affinis est commenda, quae dupliciter contingit,
vel in perpetuum, vel ad tempus. Commenda ad tempus regu-
liter fit in utilitatem Ecclesiae commendata, dum de rectore
providetur. Commenda in perpetuum utilitatem commendata-
rij specialiter respicit.

6. Commendatarius perpetuus gaudet omni iure, & pote-
tate, quibus gauderet proprius beneficiarius. Mandosio, reg. 32.
quast. 7. num. 11. Gomez in reg. de trienn. quast. 5. num. 11. of-
f. quast. 20. Gonzalez gloss. 5. §. 8. n. 30. Garcia 4. p. de benef. cap. 4.
num. 48. Quocirca sicut beneficiarius facit fructus suos, & de il-
lis potest libere dispendere sic commendatarius perpetuus. Re-
buff. de pacif. possessor. n. 43. Puteus decis. 2. §. n. 3. in lib. 1. Gonzalez
gloss. 5. §. 8. num. 5. Garcia de benef. 4. p. c. 4. n. 20. Item potest lo-
care fructus & possessiones Ecclesiae commendatae, sicut alius
quilibet beneficiatus, Rebuff. sup. n. 40. Gonzalez supra n. 19.
Azor. 2. p. instit. moral. lib. 6. c. 3. §. 9. Secus vero dicendum est in
commendatario ad tempus: hic enim recipit beneficium quasi
in depositum, ac prout de illius fructibus dispendere libere non
potest: nisi ea in parte, quae in sui, suorumque sustentationem
designata est. Glossa in c. Nemo, de election. in 6. Puteus decis. 2. §.
n. 3. lib. 1. Gonzalez gloss. 5. §. 8. num. 39. Item si beneficiarius potest
praesentare, eligere, & conferre: sic potest commendatarius,
sive perpetuus, sive ad tempus. Rebuff. tit. de commenda.
num. 61. Gonzalez num. 12. Azor. 9. Deinde beneficiarius, qui
eligitur in iudicium synodalem, & in consuetudinem, pariter
& commendatarius. Garcia de benef. 4. p. c. 4. n. 48. Quia
haec munera possidentem beneficium, quocumque modo possi-
deat, sequuntur. Item commendatarius perpetuus obligatur re-
gula de publicandis resignationibus Gonzalez n. 16. cum Gome-
zio super ea reg. 3. non tamen commendatarius ad nunc. Deinde
in impetratione beneficij mentionem facere debet de commenda
perpetua, alias gratia erit subreptitia. Glossa in cap. Nemo,
de election. lib. 6. Gonzalez num. 17. Vnde licet tempore anti-
quo possent duo beneficia incompatibilia possideri, aliud in ti-
tulum, aliud in commendam perpetuam. At ex decreto Tri-
dent. sess. 7. cap. 1. & 4. nequaquam possideri possunt, nisi ex dis-
pensatione expressa Summi Pontificis.

7. Quod si inquiras, quae beneficia commendari possunt, & a
quibus? Respondeo omnia beneficia commendari possunt, sed
non ab omnibus, neque omnibus. Episcopus namque solum
beneficia parochialia suae diocesis commendare ad tem-
pore potest, interveniente evidenti Ecclesiae necessitate, & vili-
tate: protogare vero commendam non potest, nisi eadem neces-
sitas, vel vilitas Ecclesiae perseveret: sic Glossa in cap. Nemo, 1. §.
de election. in 6. per text. ibi. Rebuff. in praxi. tit. de commenda, n.
63. Gonzalez gloss. 5. §. 8. n. 35. Azor. 2. p. lib. 6. c. 31. §. 3. Hoc autem
semestre comparare potest Episcopus non ad die vacationis, sed
ad vltimo die semestris ei concessio ad providendum: quia haec
commenda est quidam modus provisionis, & quasi cuiusdam ti-
tuli collatio. Ex quo inferitur pro illo semestre: si duret causa,
ob quam fuit Ecclesia commendata, non posse Episcopum re-
movere commendatarium, & alteri Ecclesiae tradere: quia
iam pro illo semestre tradita est. Sic Glossa in supra d. cap. Nemo.
Rebuff. institut. moral. lib. 6. cap. 3. quast. 6. Secus vero dicendum
est, quando non pro determinato tempore, sed simpliciter com-
mendaret: quia tunc subintelligitur, donec de rectore pro-
visionem sit Abbas in cap. si constituitur de accusationib. n. 12. Deinde
de Episcopo parochialium Ecclesiarum commendare non potest,
nisi clerico sacerdoti, quia munus rectoris actu exercere debet.
Glossa in dicto cap. Nemo. Azor. dicto cap. 31. quast. 3. Barbosa al-
leg. 59. num. 23. Neque potest vni plures commendare, sed ne-
cessario cuiuslibet sua commenda danda est: potest tamen ha-
berri beneficium in titulum, alterum in commendam tempo-
ralem concedere, si id euidens Ecclesiae vtilitas postulaerit.
Alia beneficia simplicia potest Episcopus commendare ultra
semestre, interim dum ad sit Ecclesiae vtilitas, & de beneficio
proprio non providetur, quia nulli de iis beneficiis cautum
est Episcopum ultra semestre non posse commendare, imo
contantium colligitur ex cap. qui plures. 21. quast. 1. cap. du-
dum. 1. de electione. & tradit Gloss. Dominic. & Franc. cap. ne-
mo, eodem tit. & lib. Rebuff. de pacif. possessor. num. 38. & in
Ferd. de Castro Sum. Mor. Pars II.

praxi. tit. requisita ad collationem, num. 16. Garcia de benef. 4.
part. cap. 4. num. 16. Abbatis, prioratus, praeposituras, alia-
que dignitates Episcopum commendare non posse, sicut nec
beneficia regularia, quia sunt a sua iurisdictione exempta.
Azor. 2. part. lib. 6. cap. 31. quast. 15. Nunquam tamen potest
Episcopus beneficium regulare seculari, nec seculare regu-
lari tradere in commendam, quia commenda est quasi ti-
tulus.

8. Supradicta procedunt spectato iure communi. At attento
Trident. sess. 24. cap. 18. de reform. beneficia parochialia com-
mendata ad tempus non possunt, sed interim dum providetur
de rectore, vicarius constituitur: sic alijs relatis notavit Garc.
de benef. 4. part. cap. 5. numer. 15. & adducit declarationem
concilij his verbis. Commenda, quae ad sex menses in Eccle-
sijs curatis fieri poterat ab ordinarijs. cap. Nemo, de election.
in 6. amplius post concilium locum non habent, cum debeat
in eis deputari vicarius ad formam capit. 18. sess. 24. de refor-
mat. contentit Barbosa 3. part. de potest. Episcop. allegat. 59.
numer. 24. In reliquis vero beneficijs iam commenda tempo-
ralis in defectu dicitur veniat. Azor. dicto lib. 6. cap. 13. quast. 3.
in fine.

9. Quocirca cum solum commenda in perpetuum sint in
usu, solum Pontifex commendare beneficium potest Lelius
Zechus de benef. & personibus. c. 7. n. 2. Garcia de benef. 4. p.
c. 4. num. 13. Barbosa 3. part. de potest. alleg. 59. num. 6. Quod ita
verum est, ut nec legatus a latere potestatem habeat commen-
dandi beneficium ei, qui alias retinere prohibitus erat, ut relatis
Castiodoro, Geminiano, & Mandosio docet Gonzalez ad reg. 8.
Cancell. gloss. 5. §. 8. n. 6. Garcia 4. p. de benef. c. 5. vbi alios refert,
n. 24. & 29. Vnde beneficium regulare solet Pontifex seculari
commendare, & e contra Rebuff. tit. de commenda, n. 7. Garcia
num. 26. Azor. 2. part. instit. moral. lib. 6. c. 31. quast. 20. Barbosa
alleg. 59. num. 16. & secularis in beneficio regulari commen-
datus non tenetur professionem facere, sicut tenetur titularis.
Garcia n. 28. Azor. 9. 20. Barbof. 3. alleg. 59. num. 16. Quod si in-
quiras, an cum Pontifex beneficium alicui commendat, cen-
setur in perpetuum commendare, vel solum dum non prou-
iderit? Respondeo censendum esse in perpetuum commendare.
Tum quia commenda temporalis non sunt in usu, Tum quia si
vellet ad limitatum tempus commendare, id expressisset. Tum
quia in casu dubio, an commenda sit temporalis, vel perpetua,
perpetua est iudicanda. Tum denique quia actus iudicandus est
perpetuus, cum nullum terminum habet, leg. iuris peritos. in
princ. & ibi Bar. ff. de excusationib. tuorum. Glossa in clem. 2.
verbo electionem, de rescriptis. Gomez in reg. de publicand. resig-
nat. quast. 4. n. 10. & 11. quos refert, & sequitur Gonzalez de
mensibus gloss. 5. §. 8. n. 66. Azor. 2. p. instit. moral. lib. 6. c. 31. §. 12.
Barbosa alleg. 59. num. 7.

10. Graue tamen dubium est, an beneficium a Pontifice alicui
commendatum in perpetuum, vacet per obitum commen-
datarij, ita ut si commendatarius obiit in curia, vacet in curia,
si extra moriatur, vacet extra: si moriatur in mense ordinarij,
non sit reservatum.

Affirmant plures, quos refert Garcia 4. p. de benef. ad num. 60.
quia commenda perpetua est verus beneficij titulus, c. dudum,
cl. 2. de electione. cap. si plures. 21. quast. 1. & tradit multis relatis,
Gonzalez de mensib. gloss. 5. §. 8. n. 2. Barbosa 3. part. de potest. Episcop.
alleg. 59. n. 2. Qua de causa dicitur penam, cap. licet canon. de elec-
tion. in 6. contra non promouentes se intra annum, habere lo-
cum in his commendatarijs perpetuis, clem. in agro. §. ceterum. de
statu Monach. ibi, infra annum computandum a tempore colla-
tionis, & commissionis, sed quocies perit titulus vacat benefi-
cium. Ergo non vacat commenda. Item nullus potest beneficium re-
signare in fauorem alterius, neque cum alio permutare, nisi il-
lius habeat titulum, sed commendatarius perpetuo resignare, vel
permutare beneficium commendatum potest, et alij relatis, do-
cet Gonzalez gloss. 5. §. 8. n. 24. & 25. Barbosa n. 5. Ergo illius ha-
bet titulum. Ergo vacat absolute.

11. Nihilominus probabilius est morte commendatarij non
vacare beneficium, sed priorem vacationem, quae erat ante com-
mendationem, & quae per commendationem fuerat suspensa, con-
tinuari sic Nau. sum. c. 25. n. 126. & de or. miss. 60. n. 10. & cons. 1.
de cons. n. 39. & cons. 28. de praebend. Puteus decis. 2. §. n. 6. lib. 1.
Flam. Paris lib. 2. de resign. quast. 19. n. 113. Barbosa 3. part. alleg.
59. n. 21. Garcia 4. p. de benef. c. 4. n. 94. Gonzalez gloss. 5. §. 8. n.
248. vbi varijs decisionibus Rotae comprobatur. Ratio est: quia
commendatario traditur beneficium reservatum, ut illud re-
gat, & gubernet, ac tandem custodiat, sicuti erat antea: quia
commendare nihil aliud est quam deponere, leg. commendare.
ff. de verb. sign. §. fiat. leg. Lucius. 24. ff. de posit. c. de deposito. & c.
ne quis arbitrareretur. 22. q. 2. Glossa & doctores in c. nemo deinceps
de election. in 6. verbo commendare. Ergo si antea illud benefi-
cium sedi Apostolicae erat affectum, quia in Romana curia va-
cauerat, cessante custodia eodem modo affectum perseverat.
Hinc fit commendare beneficium alicui non esse proprie con-
ferre, & providere, ut tenent supradicti doctores: quia com-
menda

menda non est proprie titulus, tamen si titulum imitetur, quod sufficit, & resignari, & permutari fieri non potest ex ordinarij consensu, sed ex consensu Pontificis, cui liberum est Ecclesiam vni commendatam alteri commendare primo commendatario consentiente. Præterea Ecclesia à Pontifice commendata, siue ad tempus, siue in perpetuum, Pontifici est affecta, ex eo quod manum in illa apposuerit, vt pluribus firmat Garc. 4 p. de benef. c. 4. n. 68. & tradit Azor. 2. p. insit. mor. lib. 6. c. 31. q. 8. Barbosa 3. p. de benef. alleg. 19. n. 9. Ergo non est liberum ordinario de illa disponente, siue quia vacat affecta, vt prius erat; siue quia per commendationem Pontifici afficitur.

12. Ex quo fit in beneficij commendati imperatione semper faciendam esse mentionem commendationis; quia ratione illius specialiter est Pontifici reseruat: sic Azor. 2. p. insit. mor. lib. 6. cap. 31. quæst. 6. & relatis Dominico, Archidiacono Franco doctore Barbosa alleg. 19. num. 20. Quod verius est durante commendatione etiam ad tempus quia tunc commendatarius beneficij quasi possessionem, & administrationem habet: quia durante non absolute vacat beneficium. Neque Pontifex censetur iuri alterius præiudicare, nisi clare exprimat, cap. quamuis. de rescript. in 6. cap. super. de officio deleg. Barbosa & Azor. locis allegatis.

PUNCTVM IX.

De quoadiutoris earumque qualitatibus.

1. Coadiutoria duplex perpetua, & temporalis; neutra est beneficium.
2. Iuxta impedimentum coadiuti coadiutor conceditur.
3. Ex redditibus beneficij assignando est coadiutori congrua portio.
4. Expenduntur cause, ob quas coadiutoria datur.
5. Episcopis, aliisque superioribus solus Pontifex coadiutorem assignat, reliquis Legatus Nuntius, & Episcopus.
6. Hac coadiutoria ab inferiore Pontificis data non debet esse perpetua, sed temporalis. Neque appellatione suspenditur.
7. Solus Pontifex assignat coadiutorias cum futura successione.
8. An hæc designatio contraria sit Concilio? Proponitur dubitandi ratio.
9. Quid sit tenendum.
10. Satisfit rationi dubitandi.
11. Quas qualitates coadiutor habere debeat.
12. Ob coadiutoriam temporalis non excusatur parochus insufficientis à residendo.

Coadiutoria est facultas alicui concessa adiuvandi beneficium in beneficij regimine: Ab officio enim coadiutor dicitur coadiutor: sic Ioann. Andr. cap. fin. de cleric. non residentib. num. 4. Abbas sub num. 1. Imola num. 2. Anton. de Butrio num. 4. Duplex est coadiutoria, alia temporalis, alia perpetua, alia cum iure succedendi in beneficio, alia sine tali iure. Quocumque modo concedatur coadiutoria, non est beneficium; quia coadiutori abique futura successione solum conceditur functio, & regimen beneficij, non quidem iure, habitus, & potestate, sed facto ipso. Per futuram autem successionem solum datur ius ad beneficium, non ius in beneficio. Ergo coadiutoria beneficium non est: sic Abbas cap. de rectoribus. de cleric. egrotante. num. 6. Azor. 2. p. insit. mor. lib. 3. cap. 2. quæst. 4. Quapropter coadiutus beneficium tenet, tamen si impotens sit illud administrare. cap. ex parte. de cleric. egrotante. cap. unica. eodem tit. in 6. Trident. sess. 1. 5. de reform. cap. 7. & tradit Nauarr. cons. 1. de cleric. egrotante. Gonzalez ad reg. 8. Cancellar. gloss. 1. 5. 9. num. 32. Garcia de beneficiis 4. par. cap. 5. num. 5. Neque obstat text. in cap. tua nos. de cleric. egrot. ibi; ab administratione officij debet remoueri. Quia intelligitur de administratione non quoad potestatem, sed quoad exercitium, à quo leprosus ob scandalum, & horrorem atendus est, & coadiutor subrogandus: sic tradit Garc. & Azor. locis citatis.

2. Ex his fit iuxta impedimentum coadiuti coadiutorem concedi. Si enim coadiutus tam temporalis, quam spiritualia administrare impeditus est, coadiutori concedenda est libera potestas spiritualium, & temporalium administrandi. At si temporalia administrare potest, solum concedendus est coadiutor pro spiritualium administratione. Quia coadiutor ad supplendum impedimentum coadiuti designatur: sic Azor. 2. p. lib. 3. c. 9. 10. Aug. Barbosa 3. p. de potest. Episc. alleg. 63. n. 13.

3. Huic coadiutori ex redditibus beneficij obliganda est congrua portio pro qualitate ministerij impenso, iuxta Trid. sess. 2. l. c. 6. de reform. Quod si beneficij redditus tenues sint, & beneficiario, & coadiutori insufficientes, in sustentationem beneficiarij expendendi sunt, & coadiutori alia via prouidendum est, quia in equali necessitate beneficiarius proprius præferendus videtur suo vicario: sic Abbas c. de Rectorib. de cleric. egrot.

tant. n. 5. Aloysius Riccius refol. 494. n. 11. Aug. Barbosa 3. de potest. Episc. alleg. 63. in fi. Ad prouidendum tamen coadiutori cogi potest populus per Episcopum, si quidem coadiutor indiget, vt sibi spiritualia immittere. Ergo tenetur ei temporalia subministrare: sic Barbosa. Riccius, supra, & Azor. 2. part. lib. 3. cap. 2. quæst. 9.

4. Cause, ex quibus coadiutorie dantur, multiplices sunt, sed omnes reducuntur ad impotentiam, vel negligentiam coadiuti, qui non valet, vel non vult beneficio letare, & eius maneri plene satisfacere. Impotentia ergo provenit potest vel ex ætate prouecta, vel ex debilitate corporis, vel ex amentia, vel ex alia infirmitate, ac denique ex defectu scientie, & prudentie; negligentia vero provenit ex malitia. Ex quacumque igitur causa proueniat defectus in beneficij officio, & per beneficium non reparatur, dari potest coadiutor, colligitur ex cap. tua nos. de cleric. egrotante. & c. pastoralis. eodem tit. in 6. & Trid. sess. 2. l. c. 6. de reform. & tradit Azor. 2. p. insit. mor. lib. 3. c. 2. q. 3. Gonzalez de mensib. glossa 5. 8. 9. n. 19.

5. Hanc coadiutoriam Episcopis, aliisque superioribus assignare nupus est solus Pontifex: quia solus ipse est Episcoporum superior. c. pastoralis. de cleric. egrot. in 6. & notat Azor. 2. p. insit. mor. lib. 3. c. 2. q. 2. & multis relatis Gonzalez gloss. 5. 8. n. 34. & 35. Ex potestate autem Pontificia Episcopis sentio, vt va. etudine grauat, vel etiam aliis impeditus perpetuo, vt officium suum nequeat exercere, potest de sui consilio, & assensu capituli, vel maioris partis ipsius vnum, vel duos autoritate Apostolica coadiutores assumere ad dictum officium exequentium. Si vero Episcopus demens fuerit, & quid vellet aut nollet, exprime nesciat, vel non possit; tunc eius capitulum, vel duæ ipsius partes eadem autoritate vnum, aut duos coadiutores assumunt idoneos, qui eius officium exequantur. Quod si Episcopus senio, vel morbo, aut aliis impeditus nolent coadiutorem designare, res deferenda est ad Pontificem, neque ab alio decidi potest: habetur in dict. c. pastoralis. Hic ergo Episcoporum coadiutor non potest Ecclesiam vitam dismembrare, neque in causa parouatus exigere. Gonzalez gloss. 5. 9. n. 35. Aliis vero clericis inferioribus potest legatus Nuntius, & Episcopus coadiutores assignare; quia iis, quibus beneficiorum institutio pertinet, à fortiori pertinere debet coadiutorij assignatio: sic Ioann. Andr. c. si. n. 7. de cleric. egrot. Abbas n. 5. Inola n. 11. Gimb. de offic. & potest. leg. lib. 5. tit. de coadiutorib. n. 3. Gonzalez gloss. 5. 9. n. 36.

6. Hæc tamen assignatio non debet esse perpetua & irrevocabilis, sed ad tempus secundum vtilitatem, & necessitatem Ecclesie, vt expresse colligitur ex Trid. sess. 2. l. c. 6. de reform. ibi, coadiutores, aut vicarios pro tempore deputare, partemque fructuum eisdem pro sufficienti victu assignare, vel aliter prouidere possunt, quacumque appellatione, & exemptione remota. Quod si huic assignatione interponatur appellatio, non suspendit eius executionem, tamen ad superiorē deferat causam, vt testatur Garc. de beneficiis. 4. p. c. 5. n. 9. Barbosa supra d. loco concilij & 3. p. de potest. Episc. alleg. 63. n. 30. sic declarasse sacram concilij congregationem: quia non habet effectum suspensionum, sed solum deulationum. Quam appellationem aduertunt supradicti doctores ad Metropolitanam interponi posse, tamen Episcopus, vt scilicet Apostolica delegatus, procedat, quando procedit in causa, ad quam alias habet iurisdictionem ordinariam. Secus vero si solum procedit in causa, quæ extra illius iurisdictionem ordinariam est, vt conuenit, cum procedit contra exemptum.

7. Coadiutorias veto perpetuas cum futura successione solus Pontifex assignare potest, ita vt nec legatus à latere id possit. Quia solus Pontifex ius commune alterare potest: at ex iure commun. omnis promissio, seu promissio beneficij vacaturum iura est, & inanis. cap. nulla. cap. relatum. cap. ex tenore. de concessio. prebenda. & tradit Azor. 1. part. insit. mor. lib. 3. cap. 2. quæst. 2. Lambert. de iure patron. lib. 2. part. 1. quæst. 6. artic. 20. n. 3. & segg. Garcia 4. part. de benef. cap. 5. num. 16. Gonzalez gloss. 5. 9. num. 91. & alii apud ipsos.

8. Dubium tamen est non leue; an harum coadiutoriarum designatio cum futura successione contraria sit conciliorum decretis, vt prouide in eorum concessione debeant ipsi factem sub generali clausula derogari? Ratio dubitandi, est, quia successionem in beneficiis ius ipsum detestatur, ne videatur concedere occasionem captandæ mortis, vel saltem optandæ, cap. si Petrus. cap. Episcopo. cap. plerique. cap. apostolica. 8. quæst. 1. & habetur in Trident. sess. 25. cap. 7. de reform. Ergo harum coadiutoriarum designatio contraria est conciliorum decretis. Ergo debent in eorum concessione derogari.

9. Ceterum credo nulla esse opus derogatione. Tum quia hæc designatio à Romano Pontifice facta contraria non est vili concilij decreto. Nam concilium Lateranense relatum in cap. licet de prebendis. in 6. has successiones prohibens exercit, nisi id fiat autoritate Romani Pontificis. Concilium vero Trident. in supra d. cap. 7. etiam in beneficiis aliis à prælatura Ecclesie cathedralis, & monasterij non excipit expresse Romani Pontificis autoritatem: ar in vlt. decreto, sess. 25. Romani Pontificis autoritatem